

סקירה כללית

פירוט למטה

נתון

ביצה (בלי אפרוח בפנים) אינה נותנת טעם במה שמבושל איתה

מקרה - 1

ביצת עוף טמא (ללא אפרוח בפנים) שנתבשלה עם אוכל אחר (אפילו אינו בששים)

דין

אינה אוסרת את מה שנתבשל איתה

טעם

כנ"ל ברקע אינה נותנת טעם

מקרה - 2

ביצה עם אפרוח בפנים (אפילו של עוף טהור) שנתבשלה עם אוכל אחר (ואינו בששים)

דין

אוסרת את מה שנתבשל איתה

טעם

האפרוח בפנים הוא נבילה

סוגיא - דף צח. - נושא: בחישוב 60 לא לוקחים בחשבון את מה שנבלע בדופני הסיר

סקירה כללית

מחשבים רק את מה שבעין (הרי גם איסור וגם היתר נבלעו באותו פרופורציה)

סוגיא - דף - נושא: גם בחצי שיעור של איסור מבטלים ב60 (לא בפחות)

סקירה כללית

אין לבטלו ב30 ("להקל על דרבנן) - שהרי:

- אין לזלזל בשיעורי דרבנן
- חצי שיעור אסור מן התורה

סוגיא - דף צח. - נושא: בביצה אסורה צריכים 61 ביצי היתר כדי לבטלה

סקירה כללית

...מטעם שביצים אינן זהות בגודל

סקירה כללית

מורכב!

מבנה תמצית הסוגיה:

נציג שורה ארוכה של ענייני רקע

ולאחר מכן ניגש לגוף הדברים - דהיינו:

- מחלקת - בכל איסורי התורה - האם ביטול ב-60 או ב-100
 - לומדים מזרוע בשלה...
 - **קושיא-1:** ברייתא אומרת "זהו היתר הבא מכלל איסור" – שמשמעותו לכאורה שהצורך ל-60 / 100 הוא רק בזרוע
 - יש **3 תירוצים** – 3 אופנים אחרים לפרש "זהו היתר הבא מכלל איסור"
- כנ"ל יש שיטה שצריכים 100 (לא 60)
 - **קושיא-2:** איך יתכן השיטה של 100 (במקום 60) הרי...
 - **תירוצ** ...

רקע - 1

רקע

באיל נזיר כולה מותרת/נאכלת לבעליו

חוץ מן הזרוע שניתן לכהן ואסור לזרים/בעליו

פסוק

"ולקח הכהן את הזרוע בשלה מן האיל"

ברייתא - 1

ת"ק	רשב"י	שיטות:
"בשלה" היינו שלמה	"בשלה" היינו שנתבשלה עם האיל	<u>במה חולקים</u>
חותך לפני הבישול	חותך לאחר הבישול	לישנא קמא – מסכימים שמבשלו עם הגוף – המחלקת היא מתי חותכים את הזרוע מהגוף
מבשלה בנפרד	מבשלה יחד עם הגוף	לישנא בתרא – מסכימים שחותכים לפני – המחלקת היא האם מבשלה יחד עם הגוף (או בסיר נפרד)

הערה

יש ללמוד מזה לגבי ביטול - למעט לפי ת"ק ללישנא בתרא (שלפיו אין כאן תערובות כיון שמבשלה בנפרד בסיר אחר)

ברייתא - 2

(בקשר לברייתא-1) "זהו היתר הבא מכלל איסור" (נדון למטה במשמעות של זה. לכאורה ממעטת ביטול ב-60 / 100 משאר איסורים – אך יש 3 פירושים אחרים)

רקע - 2

שיטת ר"י: מין במינו לא בטיל

פסוק

"ולקח מדם הפר ומדם השעיר"

דין

רואים מהפסוק הנ"ל שמין במינו לא בטיל – לפי ר"י הסובר שמערבים את הדמים יחדיו

יש **כלל** שלא גמרינן (לקולא) מחידוש

רקע - 4

פסוק

"כל אשר יגע בבשרה יקדש"

דין

רואים מהפסוק הנ"ל ש(בדרך כלל) בקדשים טעם כעיקר (היינו שאינו בטל)

רקע - 5

(בדרך כלל) **מקום החתך** אסור

דין - מחלקת

כל איסורים בתורה מתבטלים ב60 או ב100 (מחלקת מה אמר בר קפרא)

הערה

- צריכים ביטול ב60 או ב100 אפילו אינו נותן טעם (לפי רש"י – התוספות חולקים עליו)
- אם יש טעם ואפשר להבחין את זה ע"י טעימה (של כהן או טבח נכרי) אפילו יש 60 או 100 אסור מדרבנן

טעם

מקורם מאיל נזיר ברקע-1 שהזרוע (האסורה לזרים) מתבשלת יחד עם שאר האיל (למעט לת"ק לישנא בתרא הסובר שמתבשלת לבד) והאיל (חוץ מהזרוע) מותר לבעלים – מטעם ביטול (של טעם מהזרוע) והמחלקת מבוססת (יש מעט בשר והרבה עצם בזרוע) על האם משערים בשר ועצמות מול בשר ועצמות – 60 או בשר מול בשר - 100

קושיא – 1

כנ"ל בברייתא-2 "זהו היתר הבא מכלל איסור"

לכאורה משמעותו היא שבשאר איסורים אין ביטול ב 60 / 100

תירוץ – 1

(אביי) **משמעותו שונה:** לר"י הסובר מין במינו לא בטיל (בדרך כלל) – רק כאן מין במינו (זרוע עם שאר הגוף) בטיל

קושיא

מדוע ר"י אינו לומד מכאן לכל איסורים שמין במינו יהא בטיל

תירוץ

כנ"ל ברקע-2 לומדים מ"ולקח מדם הפר ומדם השעיר" שמין במינו **לא** בטיל

הבהרת התירוץ

לגבי ביטול מין במינו, יש 2 מקורות סותרות שר"י יכול ללמוד מתוך אחד מהם לשאר איסורים:

- זרוע אכן **בטיל** לשאר הגוף
 - דם השעיר **אינו בטל** לדם הפר
- ועדיף לא ללמוד ממה שהוא חידוש – **לקולא**

קושיא

למה גמרינן (במין שלא במינו) שבטל ב 60 / 100 – הלא זה חידוש לקולא

תירוץ

זה אינו קולא אלא חומרא – שלא די ברוב ("אחרי רבים להטות")

(רבא) **משמעותו שונה:** לגבי קדשים (בלבד) – רק כאן (זרוע עם שאר הגוף) בטל במקום לומר טעם כעיקר – אבל בשאר קדשים טעם כעיקר ואינו בטל.

קושיא

מדוע אין ללמוד מכאן לכל קדשים שאין טעם כעיקר אלא בטל?

תירוצ

כנ"ל ברקע-4 לומדים מ"כל אשר יגע בבשרה יקדש" שטעם כעיקר

הבהרה

כנ"ל (בקשר לתירוצ-1) ... עדיף לא ללמוד ממה שהוא חידוש – לקולא...

תירוצ – 3

(רבינא) **משמעותו שונה:** לגבי מקום חתך – רק כאן (זרוע עם שאר הגוף) מקום החתך – אבל בשאר איסורים לא

קושיא - 2

איך יתכן שיטת אמורא (בר קפרא) שביטול (בכל האיסורים) הוא ב100 (לא ב60) – הרי יש משנה...

רקע

תרומה בטלה ב101 חולין

חוץ ממחמץ (אם יש בו כדי לחמץ) או מטבל (אם יש בו כדי לטבל) – היינו אם התרומה (בגלל חריפותו) נותן טעם (אפילו) ב101 אז אינה בטילה ב101

משנה (במסכת ערלה)

מחמץ ומטבל

רישא: מין במינו – להחמיר

- **כיצד:**

אם יש בו כדי לחמץ (**היינו נותן טעם**) – אסור אפילו יש בו להעלות ב101

אם אין בו כדי לחמץ (**היינו אינו נותן טעם**) – אסור אם אין בו כדי להעלות ב101

סיפא: מין בשאינו מינו – לפעמים להקל ולפעמים להחמיר

- **כיצד:**

אם יש בנותן טעם – אסור – אפילו ב101

אם אין בנותן טעם – מותר – אפילו בפחות מ101

הקושיא

... כמה פחות מ101 – **לכאורה 60** → הרי רואים **ש60 מספיק** – ואין צריכים 100

תירוצ

לא – 100 (במקום 101) – לא שישים

קושיא

הרי לכאורה הרישא כנ"ל אומרת שבאין נותן טעם צריכים 100 (101 **כולל** האיסור → הנחת קושיא)

וא"כ הסיפא באינו נותן טעם מדברת על שיעור פחות מ100 – היינו 60

תירוצ

לא - הרישא מדברת על 101 (חוץ מהאיסור → דלא כהנחת הקושיא הנ"ל) והסיפא יתכן שמדברת על 100

סוגיא - דף צט: - נושא: פירוש של (כבשר ב)לפת

סקירה כללית

פירוט למטה

משנתנו

ירך שנתבשל בה גיד הנשה, אם יש בו בנותן טעם, הרי זו אסורה

כיצד משערין אותה? כבשר בלפת

ביאור משנתנו

בראשי לפת – לא בזנבו

סוגיא - דף צט: - נושא: האם יש בגיד בנותן טעם

סקירה כללית

פירוט למטה

משנתנו

ירך שנתבשל בה גיד הנשה, אם יש בו בנותן טעם, הרי זו אסורה

ברייטא

(שיטה החולקת על משנתנו:)

רבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה: אין בגידים בנותן טעם
(ולכן אפשר להוציאו ולאכול את שאר הדברים שנתבשלו אתו)

פסק הלכה

מחלקת בין אמוראים

"והלכתא אין בגידין בנותן טעם"

סוגיא - דף צט:ק. - נושא: גיד הנשה מעורב בגידים אחרים ואינו ניכר – מדוע אינו בטל ברוב

סקירה כללית

...משום שהוא "בריה"